

An Examination of University Students' Xenophobia Levels In Relation to Perceived Threat And Emotional Distance Variables

Müzeyyen SOYER ^{a*} (ORCID ID - 0000-0002-4596-4116)

Hakan YÜCEL ^b (ORCID ID - 0000-0002-6080-5519)

Binnaz KIRAN ^c (ORCID ID - 0000-0002-9027-2872)

^a Mersin University, Faculty of Education, Mersin/Türkiye

^b Mersin University, Faculty of Education, Mersin/Türkiye

^c Mersin University, Faculty of Education, Mersin/Türkiye

Article Info

DOI: 10.14812/cuefd.1621288

Article history:

Received 16.01.25

Revised 21.08.25

Accepted 17.08.25

Keywords:

Xenophobia,
Perceived Threat, Emotional
Distance,
University Students

Research Article

Abstract

In this study, it was aimed to examine the effects of perceived threat and emotional distance levels on university students' levels of xenophobia in the context of Syrian refugees. The sample of the study consisted of 735 undergraduate and graduate students from different universities, 516 of whom were female and 219 of whom were male. In addition to the Personal Information Form, a total of four measurement tools were used in this study: the Xenophobia Scale, the Perceived Threat Scale and the Emotional Distance Scale. Pearson correlation analysis and multiple linear regression analysis were used for statistical analyses using the SPSS 26.0 software package. According to the results of the study, it was found that the general threat sub-dimension predicted xenophobia positively and significantly in terms of perceived threat level and the emotional closeness sub-dimension predicted xenophobia negatively and significantly in terms of emotional distance levels. The findings are discussed in light of the literature and then recommendations are presented for various applications and future studies in the field.

Üniversite Öğrencilerinin Zenofobi Düzeylerinin Algılanan Tehdit Ve Duygusal Mesafe Değişkenleri Açısından İncelenmesi

Makale Bilgisi

DOI: 10.14812/cuefd.1621288

Makale Geçmişi:

Geliş 16.01.25

Düzeltilme 21.08.25

Kabul 17.08.25

Anahtar Kelimeler:

Zenofobi,
Algılanan Tehdit,
Duygusal Mesafe,
Üniversite Öğrencileri

Araştırma Makalesi

Öz

Bu araştırmada, Suriyeli mülteciler bağlamında üniversite öğrencilerinin zenofobi düzeylerine; algılanan tehdit ve duygusal mesafe düzeylerinin etkisini incelemek amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini, farklı üniversitelerde öğrenim gören 516'sı kadın ve 219'u erkek olmak üzere toplam 735 lisans ve lisansüstü öğrenciler oluşturmaktadır. Bu araştırmada Kişisel Bilgi Formunun yanı sıra, Zenofobi Ölçeği, Algılanan Tehdit Ölçeği ve Ötekine Karşı Hissedilen Duygusal Mesafe Ölçeği olmak üzere toplam dört ölçme aracı kullanılmıştır. İstatistiksel işlemler için SPSS 26.0 paket programından yararlanılarak Pearson korelasyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, algılanan tehdit düzeyi açısından genel tehdit alt boyutunun zenofobiye pozitif yönde anlamlı olarak yordadığı ve duygusal mesafe düzeyleri açısından duygusal yakınlık alt boyutunun zenofobiye negatif yönde ve anlamlı olarak yordadığı bulunmuştur. Elde edilen bulgular, literatür temelinde tartışılmış ve ardından alandaki çeşitli uygulamalara ve gelecek çalışmalara yönelik öneriler sunulmuştur.

Introduction

Turkey has had to accept a large number of Syrian refugees as a result of the civil war that started in Syria in 2011. According to the United Nations High Commissioner for Refugees (2023), there are 3.2 million Syrian refugees in Turkey. At the same time, according to the Higher Education Council (2023), 58,213 Syrian university students are studying in Turkey in the 2022-2023 academic year. The daily increase in these numbers makes it necessary to investigate attitudes towards people who come to Turkey with migration.

In general, if migration between countries is intense and uncontrolled, it can turn into a security risk such as xenophobia and ethnic violence in the country in question and negatively affect the country in political, economic and sociocultural terms (Deniz, 2014). At the beginning of the migration, Syrian refugees were approached with an understanding of hospitality, but with the prolongation of their stay and the increase in the number of refugees, fears and prejudices increased and positive attitudes were replaced by negative attitudes over time. These changing attitudes towards refugees have often pitted locals and Syrian refugees against each other, and even led to clashes in various cities across the country (İçduygu, 2015; Oytun & Gündoğar, 2015).

Although the terms migrant, asylum seeker and refugee are often used interchangeably in the media, there are some differences between them. In this study, the definition of refugee is used for Syrians in Turkey. Because although Syrians in Turkey are legally defined as asylum seekers, their position in society makes them refugees in sociological terms (Özyurt, 2021). According to the International Organization for Migration (2017), a refugee is a person who is outside their country of origin due to fear of persecution and whose request for protection has been approved.

The word xenophobia is a combination of the Greek words “xenos” meaning foreigner and “phobos” meaning fear. Therefore, xenophobia means fear of foreigners (Özmete et al., 2018; Yakushko, 2009). Based on the fear that foreigners should not be trusted and may cause harm (Veer et al., 2013), xenophobia can also be defined as xenophobia or xenophobia (Padır, 2019). The International Organization for Migration (2017) defines xenophobia as “attitudes, prejudices and behaviors that reject, exclude and often vilify people because they are considered to be foreigners or outsiders to the community, society or national identity”. Xenophobia is expressed not only as an attitude but also as an action (Hiçdurmaz, 2023), as it does not only mean fearing or disliking foreigners but also includes acts of violence with damaging consequences (Harris, 2002).

In order to understand xenophobia, it is important to identify the factors associated with xenophobia. The existence of threat perception stands out on the basis of prejudice and hateful behaviors towards refugees. Zeisset (2016) states that xenophobia continues to exist on the basis of threat perception even in open-minded and developed countries in terms of freedoms. In the unified threat theory created by Stephan et al. (1999), it is stated that there are four types of threats that can cause prejudice. These are defined as realistic threats, symbolic threats, intergroup anxiety and negative stereotypes (Stephan et al., 1999). Realistic threats consist of threats to the physical, political and economic power of in group members. Symbolic threats, on the other hand, include threats to the values, beliefs or worldview of the in group (Rios et al., 2018; Stephan et al., 1999). Later, the Unified Threat Theory was updated as the Intergroup Threat Theory by reducing it to two types of threats: realistic and symbolic threats. It is seen that theory is frequently addressed in many studies on refugees and minorities in the literature.

The group to which the individual feels belonging and can relate is defined as the in group, while the group to which the individual does not feel belonging and harbors hostility is defined as the outgroup. Due to the perception of these two groups, marginalization, tension and conflict may arise between the groups. Emotions are not only a state of mind but also a feature that directs actions and is at the center of social interaction. The emotions that individuals feel towards people with different cultures, beliefs and lifestyles determine the emotional distance between them (Garcia Košutić & McDowell, 2015). When group belonging is strong, emotions produce a form of judgment that draws its strength from the

community. Emotions play a role in the formation of emotional distance as a source of judgments, and this situation expresses that emotion has moved from the cognitive dimension to the social dimension (Hiçdurmaz, 2023). For multicultural societies and world peace, it is important for individuals to know the emotional distance they put between themselves and the other (Büyükdag et al., 2019).

It is thought that Turkish citizens' threat perceptions and emotional distance towards Syrian refugees shape their negative attitudes including xenophobia. It is thought that university students also have these negative attitudes (İnan, 2022; Karataş & Güzel, 2020), which is worrying (Bozkur et al., 2020). Considering the tendency of Syrian refugees to stay in Turkey and their status as a different culture rather than a guest (Sirkeci & Bardakçı, 2016), recognizing and understanding the perceived threats and emotional distance is important for social peace, multiculturalism, inclusive education, and preventing the rapidly rising xenophobia. It is predicted that as university students in Turkey get to know Syrian refugees, their feelings of hatred and prejudices will begin to decrease. As a matter of fact, Yanbolluoğlu (2018) revealed that positive contact increases positive emotions towards Syrian refugees, negative contact increases negative emotions, and these emotions are mediated by threat perception and intergroup anxiety. Özyurt and Ümmet (2021) pointed out that emotional closeness is a critical component that directly reduces xenophobia.

University students experience 'isolation against closeness' (Erikson, 1968) due to the developmental period they are in. Therefore, close relationships established during this period contribute significantly to the levels of belonging and socialisation. It is thought that determining emotional closeness for both Syrian and Turkish students and making interventions to increase emotional closeness can develop solidarity between these two cultures instead of xenophobia. In fact, Safawi (2025) points out that emotional closeness is not only limited to individual emotional state but also supports social integration mechanisms. However, Köse's (2024) study on the views of university students on Syrian peers clearly reveals the existence of negative attitudes and the need for effective revitalisation of integration activities. In the study, suggestions for social peace are listed as language education, cultural integration programmes and psychosocial support.

However, measuring the threat perception towards Syrian students among university students is important in understanding the basis of prejudices and guiding intervention strategies. The study conducted by Yitmen et al. (2020) draws attention to the fact that exposure to social contact in an intensive and high-quality university environment decreases threat perception and increases positive attitudes. This shows that it is possible to reduce threat perception through active social contact. It is predicted that early detection of threat perception will strengthen the basis of mutual understanding by preventing segregation among students. From this point of view, in parallel with the findings obtained from this study, it is predicted that innovations to be made in university policies can contribute to social peace and welfare. In conclusion, this study aims to examine the xenophobia levels of university students towards Syrian students in terms of perceived threat and emotional distance variables. In line with this purpose, answers to the following questions are sought.

1- Is there a relationship between perceived threat (general threat and cultural difference threat) and emotional distance (emotional distance - emotional closeness) variables and xenophobia?

2- Perceived threat (general threat and cultural difference threat) and emotional distance (emotional distance - emotional closeness) variables predict xenophobia?

Method

Research Model

This research is a correlational study aiming to reveal the relationship between xenophobia levels of university students and perceived threat and emotional distance variables. Relational research are studies in which a cause-and-effect relationship cannot be established due to their nature and in which modification or control cannot be made or partially made due to practical reasons (Erkuş, 2011).

Study Group

The study group of the research consists of undergraduate and graduate students studying at various universities, faculties, institutes and grade levels in the academic year 2022-2023. First of all, a total of 766 university students were collected online from volunteers on various virtual platforms using convenience sampling method (Erkuş, 2021). In order to increase the validity of the data, necessary measures were taken to prevent the same students from answering the scales again. However, the responses of 31 students were not evaluated. Of the remaining 735 participants, 70.2% (516) were female and 29.8% (219) were male. Of the participants, 38.0% (279) were undergraduate students, 36.3% (267) were graduate students, and 25.7% (189) were doctoral students. 2.8% (153) of the participants were studying at the institute of social sciences. Sociodemographic characteristics of the participants are given in Table 1.

Process

At the beginning of the study, all participants were informed about the application process and the ethics committee permission was obtained by Mersin University Social and Human Sciences Ethics Committee with the decision of the ethics committee dated 02.05.2023 and numbered 65. In the study, participants were not asked to share their identity information and it took an average of 15 minutes to answer the measurement tools. The consent form was obtained online from the participants before the data collection started.

Table 1
Distribution of Participants According to Sociodemographic Characteristics

Variable	Category	f	%
Gender	Female	516	70,2
	Male	219	29,8
Age	18-24	319	43,4
	25+	416	56,6
Educational Background	Undergraduate	279	38,0
	Master's Degree	267	36,3
	PhD	189	25,7
Faculty/Institute	Faculty of Education	94	12,8
	Faculty of Arts and Sciences	47	6,4
	Faculty of Theology	36	4,9
	Institute of Educational sciences	93	12,7
	Institute of Science	61	8,3
	Institute of Social Sciences	153	20,8
	Institute of Health Sciences	88	12,0
	Graduate Education	45	6,1
	Other	118	16,1
Total		735	100.0

Data Collection Tools

Personal Information Form:

In order to identify the sample group, the questionnaire prepared by the researchers to determine the department, grade, age, educational status and gender of the participants was applied under the name of "Personal Information Form".

Xenophobia Scale:

The Xenophobia Scale, developed by Veer et al. (2011) and adapted into Turkish by Özmete et al. (2018), is a scale that aims to measure the hostile attitudes, thoughts, and judgments of individuals in society based on fear against foreigners. The scale includes a single-factor structure consisting of 11 items. It is also a 6-point Likert-type scale (graded between 1 and 6). The lowest score that can be obtained from the scale is 11 and the highest score is 66. A higher score indicates a higher level of xenophobia based on fear. In the Turkish adaptation of the scale, Cronbach's alpha value indicating internal consistency was 0.87; in this study, Cronbach's alpha value was calculated as .92.

Perceived Threat Scale:

The Perceived Threat Scale was developed by Stephan et al. (1999) to measure perceived symbolic and realistic threats to the outgroup. It was first adapted into Turkish by Balaban (2013) and then by Karaoğlu (2015) to measure perceived threats. Karaoğlu (2015) found that the scale had a two-factor structure as general threat and cultural difference threat as a result of factor analysis. The General Threat sub-dimension of the scale consists of 13 items and the cultural difference threat sub-dimension consists of 5 items, totaling 18 items. It is a 5-point Likert-type scale. The Cronbach's Alpha value for the general threat sub-dimension was found to be .94 and the Cronbach's Alpha value for the cultural difference threat sub-dimension was found to be .78. The Cronbach's Alpha value obtained in this study was calculated as .97 for general threat and .79 for cultural difference threat.

Emotional Distance Scale:

The scale of emotional distance felt towards the other was developed by Yılmaz (2018) to measure the distance that individuals put between each other in terms of lifestyles and beliefs such as social class, sexual preference, lifestyle, religious beliefs, political views. It consists of 4 scenarios and 32 emotions related to these scenarios and is a 9-point Likert-type scale. Each scenario is scored according to 8 emotions. The scale has four dimensions as emotional distance in distant space, public space, work life and private life, and two dimensions as emotional closeness and emotional distance towards the other. The first four of the 8 emotional states in each scenario include positive emotions and the second four include negative emotions. When total scores were included in the calculation, negative emotions were reverse coded. The Cronbach's Alpha value of the scale was determined as .83 for the dimension of emotional distance towards the other at a distance, .87 for the dimension of emotional distance towards the other in the public sphere, .91 for the dimension of emotional distance towards the other in the work life domain, and .93 for the dimension of emotional distance towards the other in the private sphere (Yılmaz, 2018). In this study, Cronbach's alpha value was calculated as .95 for emotional closeness towards the other and .97 for emotional distance towards the other.

Data Analysis

In this study, first of all, the assumptions of parametric tests were examined to determine the analysis techniques to be used. When the skewness and kurtosis values of the variables are examined, it is seen that they are between -1.5 and +1.5 and the values are given in Table 2. Tabachnick and Fidell (2013) state that when skewness and kurtosis values are between -1.5 and +1.5, the data show normal distribution. Pearson Product Moment Correlation Coefficient was used to examine the relationship between the variables in the study, and multiple linear regression analysis was applied to determine the extent to which the variables predict xenophobia levels. In order to perform the regression analysis, the

criteria for the assumption of multicollinearity were that the correlation coefficient between variables should be below .80, the Durbin-Watson value should be around 2 for the independence of errors (Field, 2009), the VIF (Variance Inflation Factor) value should be less than 10 and the tolerance value should be greater than .10 (Hair et al., 2014). In the analyses, it was observed that the data were linear, there was no multicollinearity problem (VIF = 1.64 - 3.33; Tolerance = .30 - .60) and the errors were independent (Durbin-Watson = 2.05). These findings indicate that there is no multicollinearity and residuals problem. As a result, all assumptions were found to be met.

Table 2
Descriptive Statistics of Variables

	N	Min.	Mak.	Mean	SS	Skewness	Kurtosis
Xenophobia	735	11	66	53,06	12,56	-1,21	,85
General Threat	735	13	65	51,79	14,44	-1,11	,27
Cultural Difference Threat	735	5	25	19,80	4,28	-,86	,54
Emotional Closeness	735	16	144	43,67	27,05	1,22	1,32
Emotional Distance	735	16	144	67,22	40,3	,62	-,82

Findings

1. Findings on the Relationship between Variables:

Participants' levels of general threat, cultural threat, emotional closeness and emotional distance, and xenophobia were analyzed. First of all, it was statistically tested whether there was a relationship between the variables of the study. Table 3 shows the findings regarding the correlations between the participants' xenophobia, general threat, cultural threat, emotional closeness and emotional distance levels.

Table 3
Results of Correlation Coefficients between Variables

Değişkenler	1	2	3	4	5
1.Xenophobia	1				
2.General Threat	,91**	1			
3.Cultural Difference Threat	,70**	,75**	1		
4.Emotional Closeness	-,65**	-,65**	-,52**	1	
5.Emotional Distance	,59**	,61**	,48**	-,48**	1

p<,05*, p<,001**

There is a positive and significant relationship between xenophobia and general threat ($r=.91$; $p<.001$) and cultural difference threat ($r=.70$; $p<.001$). There is also a positive and significant relationship between xenophobia and emotional distance ($r=.59$; $p<.001$). However, there is a negative and significant relationship between xenophobia and emotional closeness ($r=-.65$; $p<.001$).

2. Findings Related to Predictability:

After examining the relationship between the variables in the study, multiple regression analysis was applied to examine the predictive power of general threat, cultural difference threat, emotional closeness and emotional distance levels on the participants' xenophobia level and the findings are given in Table 4.

Table 4*Multiple Regression Analysis Results on Prediction of Xenophobia*

	$\hat{\beta}$	SE $\hat{\beta}$	Beta	t	p	R ²	Adj.R ²	F	p
Fixed (Xenophobia)	16,26	1,30		12,48	<,001	,84	,84	1009,87	<,001
General Threat	,72	,02	,82	31,26	<,001				
Cultural Difference Threat	,03	,06	,01	,54	,58				
Emotional Closeness	-,04	,009	-,09	-4,78	<,001				
Emotional Distance	,01	,006	,03	1,80	,07				

Multiple Regression Analysis, $p < .05$, $p < .001$

The model established for the prediction of participants' xenophobia levels by general threat, cultural difference threat, emotional closeness and emotional distance variables is significant. At least one of these variables explains xenophobia ($F=1009.87$; $p < .001$). The general threat variable predicts xenophobia positively and significantly ($\hat{\beta}=.72$; $p < .001$). Emotional closeness predicts xenophobia negatively and significantly ($\hat{\beta}=-.04$; $p < .001$). However, cultural differences between the threat and emotional distance variables did not predict xenophobia.

Discussion**1. Discussion of the Findings on the Relationship between Xenophobia and Perceived Threat Variables:**

The findings of the study show that both general and cultural difference threat have positive and significant relationships with xenophobia level in terms of perceived threat, and general threat variable predicts xenophobia levels of university students towards Syrian refugees in a positive and significant way. Cultural difference threat variable does not predict xenophobia.

A general threat is a perceived threat to the material and physical conditions of individuals or a group. Refugees are in need of various services such as jobs, shelter, health care and language training, and may have different cultural, ethnic and religious identities and even values that conflict with the moral values of the local population (Esses, Hodson, & Dovidio, 2003; McKay, Thomas, & Kneebone, 2012; Schweitzer, Perkoulidis, Krome, Ludlow, & Ryan, 2005; Stephan, Renfro, Esses, Stephan, & Martin, 2005). Perceived threats in areas such as economy, politics, security and health are considered realistic threats (Stephan, Diaz-Loving, & Duran, 2000). Ekici (2019) analyzed 25 articles on Turkish society's negative attitudes and threat perceptions towards Syrians between 2014-2017 using content analysis method. As a result of these analyzes, he found that threat perception played a decisive role in negative attitudes towards Syrian refugees. Studies show that Turkish people's attitudes towards Syrians were positive in the early years of migration, but as the number of asylum-seekers increased and it became clear that they were here to stay, this positive attitude gave way to social tension, negative attitudes and xenophobic reactions between groups. In fact, local people perceive Syrians as "uncanny foreigners" who threaten security, peace, integrity and prosperity, and local people ignore Syrians and see them as a threat to their security, peace, integrity and welfare (Oytun & Gündoğar, 2015).

Many studies reveal that perceived general threat is a consistent predictor of negative attitudes towards immigrants, refugees and other groups (Ceballos & Yakushko, 2014; D'Ancona, 2016; Makashvili, Vardanashvili & Javakhishvili 2018; Murray & Marx 2013; Riek, Mania & Gaertner, 2006; Zeisset, 2016). In particular, results parallel to the finding that the general threat perception towards Syrian refugees significantly predicts xenophobia are found in the literature (Balaban, 2013; Karaoğlu, 2015; Sarıdağ & Eser, 2023).

The threat of cultural difference, which is another variable in the study, includes threats to the perspectives and lifestyles of groups such as values, norms, attitudes, morals, beliefs that differ between

groups. Child marriages among Syrian refugees, the presence of unregistered children and polygamy in marriages are important phenomena that explain the perception of Syrian refugees as a threat. These phenomena trigger the perception of Syrians as a threat to moral order and social structure (Kahraman & Nizam, 2016). It is assumed that concerns that polygamy may become widespread in the society and divorce rates may increase (Kaypak & Bimay, 2016). Süleymanov (2016) found in his study that for local people, it is not a problem for their children to play with Syrian children, but situations where the interaction is more serious and permanent, such as marriage, are viewed negatively.

In the related literature, there are studies that reveal that the threat of cultural difference is significantly related to negative attitudes towards different groups such as immigrants and refugees (Aberson, 2015; Abrams et al., 2017; Ceballos & Yakushko, 2014; Erdoğan, 2014; Makashvili, Vardanashvili & Javakhishvili, 2018; Zeisset, 2016). At the same time, it is revealed that threat perceptions are one of the most important factors that trigger negative attitudes and behaviors towards refugees and asylum-seekers and that intergroup conflicts are shaped around these threat perceptions (Murray & Marx, 2013; Riek, Mania, & Gaertner, 2006). Sarıdağ and Eser (2023) examined the relationship between social dominance orientation, social contact, intergroup threat and xenophobia in the context of Syrians under temporary protection living in Turkey and found that the indirect effect of contact frequency and social dominance orientation on xenophobia through cultural threat perception was significant.

2. Discussion of Findings Related to the Relationship between Xenophobia and Emotional Distance Variables:

When research findings are examined in terms of emotional distance, it is revealed that emotional closeness is significantly negatively associated with the level of xenophobia, whereas emotional distance is significantly positively associated with xenophobia. Furthermore, emotional closeness has been found to significantly predict xenophobia in a negative direction.

Emotional distance refers to the negative feelings an individual holds towards the "other" and indicates a considerable emotional gap between oneself and others (Yılmaz, 2018). Emotions serve as a basis for personal judgments, thus playing a determining role in emotional distance, which signifies a transition into the social dimension of emotions (Hiçdurmaz, 2023). Prejudices, on the other hand, involve negative emotions directed towards the outgroup or its members (Sarıkaya & Güner, 2021). Although Syrian refugees in Turkey share certain religious and cultural similarities with the host society, they differ in language, communication styles, and ways of life. These differences contribute to their perception as the "other" in the regions to which they have migrated (Eser & Uygur, 2019).

A review of the literature shows that there is a limited number of studies examining the relationship between emotional distance and xenophobia. Karaoğlu (2015), in his study, noted that individuals who are emotionally and socially distant from people of other societies tend to perceive them as greater threats. Özyurt (2021), in a study investigating the relationship between altruism and xenophobia, found that emotional distance fully mediated the relationship between these variables. In another study, Padır (2019) examined the relationship between xenophobia and the quality of intergroup relations and found a significant negative relationship between perceived threat and the quality of relations. It is thought that the prolonged presence of Syrians in Turkey and the belief that they will continue to exist as a separate cultural group for many years contribute to an increase in emotional distance, particularly among university students, who perceive Syrian refugees as "others."

Emotional closeness, on the other hand, includes the positive feelings of the individual towards the other and expresses that the emotional distance between the individual and the other individual is low (Yılmaz, 2018). When the relevant literature is examined, studies examining the relationship between the emotional closeness sub-dimension and xenophobia are quite limited. In a study conducted by Gündüz (2019), it was found that emotional empathy decreased the level of xenophobia. Pawlicka et al. (2019) found significant relationships between empathy and motivational cultural intelligence and increased

social closeness towards Syrian refugees. Uygur, Sarıdağ, and Eser (2024) found that multiculturalism disposition decreases social distance and xenophobia through direct emotional responses. This study reveals that hostility decreases significantly as emotional closeness increases. Kessler and Wagner (2018) revealed in their study that positive communication with Syrians increases the perception of warmth and belonging. This shows that as emotional closeness develops, xenophobia and acts of discrimination tend to decrease. The fact that university students who have positive feelings towards refugees have less emotional distance between themselves and refugees suggests that they may be more open to getting to know refugees and not directly define them as the other. At the same time, positive emotions play a preventive role in the development of prejudices.

On the other hand, the Turkish education system and the media are thought to be significant determinants of emotional closeness towards Syrian refugees. As a matter of fact, books containing national narratives in the Turkish education system can emphasise the 'other' (especially ethnic minorities or refugees) while emphasising national identity. Therefore, this situation makes it easier for students to develop xenophobic discourses in school life (Karataş & Güzel, 2020). In addition, it is known that media literacy in Turkey is generally low and media outlets sometimes present refugee themes in a sensationalistic or manipulative manner; this situation contributes to the reinforcement of negative perceptions in general audiences, including university youth. Therefore, media outlets' production of xenophobic content can lead to prejudices when not balanced with critical media literacy. From this point of view, the effect of the level of emotional closeness of university students on xenophobic attitudes seems significant.

Conclusion and Recommendations

The results obtained in the research are as follows:

1. In terms of perceived threat, both general and cultural difference threat and emotional distance have a positive relationship with xenophobia level, while emotional closeness has a negative relationship,
2. It was concluded that the general threat variable predicted the xenophobia levels of university students towards Syrian refugees positively and the emotional closeness variable predicted the xenophobia levels of university students negatively.

Considering the findings of the research, emotional closeness (empathy, one-to-one contact) emerges as a strong factor that reduces xenophobia and threat perception (economic, security, cultural, etc.) as the main factor that triggers xenophobia. From this perspective, interventions that increase empathy for university students (e.g. emotional narratives, joint activities) can be effective in reducing xenophobia. At the same time, strategies to reduce the perception of threat (information, correcting misconceptions) may also be effective in intervening in xenophobia. Based on this study, it is predicted that the use of programmes that increase empathy and intimacy, as well as pedagogical strategies that reduce threat perception in universities will be effective in reducing xenophobic attitudes towards Syrian refugees. Mutual support networks can develop among Turkish students who feel emotional closeness to Syrian students, which facilitates both academic adaptation and psychological well-being. Eren and Çavuşoğlu (2021) found that prejudice-based language, especially prevalent in teacher and student discourse, weakens social interaction in the classroom. From this perspective, it is thought that it will be important to address and restructure teachers' attitudes towards Syrian students.

However, in the prevention of xenophobia attitudes of university students, it is important to inform them about who Syrian refugees are and why they are in Turkey in order to keep their threat perceptions at a low level and reduce emotional distance. As ingroup members begin to communicate with outgroup members, prejudices are replaced by the concepts of respect and tolerance (Allport, 1954). In this direction, activities that will enable Syrian students and local students to come into contact can be carried out on campus. Creating an atmosphere that is opposed to actions and discourses that foster xenophobia on campus can prevent xenophobia. Even positive discrimination practices such as 'international student quota' can be implemented to ensure or increase the participation of international students in election processes or their representation in student councils. In schools or classrooms that are considered to be

multicultural, it is recommended that groups be formed based on the results of this study and that teachers be counselled on these issues. Finally, it is thought that it would be important to restructure the narratives in the content of the Turkish education system in a way that does not mobilise xenophobic attitudes, to express the discourses of the media towards refugees in a way that does not create hostile attitudes, and to activate sanctions against media organs in this regard.

In the present study, xenophobia is analysed in the context of Syrian refugees. In this study, focusing only on Syrian refugees is among the limitations of the study. At the same time, attitudes towards Syrian refugees were analysed with certain variables. Apart from these variables, it is thought that it would be important to examine with variables such as prejudice, discrimination, empathy, equality and freedom. In this study, attitudes of university students towards Syrians were evaluated. The lack of comparison with other sample groups is among the limitations of the study. In future studies, these variables can be examined in different samples under the threat of xenophobia.

Author Contribution Rate

The authors contributed equally to the study.

Ethical Statement

All the rules in the “Directive on Scientific Research and Publication Ethics of Higher Education Institutions” have been followed and none of the “Actions Contrary to Scientific Research and Publication Ethics” in the second part of the directive have been carried out.

Conflict Statement

The authors declare that there is no conflict of interest with any institution or person within the scope of the study.

Türkçe Sürümü

Giriş

Türkiye, 2011 yılında Suriye’de başlayan iç savaş sonucunda çok sayıda Suriyeli mülteciyi kabul etmek zorunda kalmıştır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği’nin (2023) raporuna göre Türkiye’de 3.2 milyon Suriyeli mülteci bulunmaktadır. Aynı zamanda, Yüksek Öğretim Kurulu’nun (2023) verilerine göre 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Türkiye’de 58.213 Suriyeli üniversite öğrencisi öğretim görmektedir. Bu sayıların her gün artması, Türkiye’ye göçle gelen kişilere yönelik tutumları araştırmayı gerekli kılmaktadır.

Genel olarak ülkeler arasında yaşanan göçler, yoğun ve kontrolsüzce gerçekleşmesi durumunda; söz konusu ülkede zenofobi ve etnik şiddet gibi güvenlik riskine dönüşerek siyasi, ekonomik ve sosyokültürel açıdan ülkeyi olumsuz etkileyebilmektedir (Deniz, 2014). Göçün başlarında misafirperverlik anlayışıyla yaklaşılan Suriyeli mültecilere, misafirliğin uzaması ve mülteci sayısındaki artışla birlikte korku ve ön yargılar artmış, bununla beraber olumlu tutumların yerini zamanla olumsuz tutumlar almıştır. Mültecilere yönelik değişen bu tutumlar, yerel halk ve Suriyeli mültecileri çoğu kez karşı karşıya getirmiş, hatta ülkenin çeşitli şehirlerinde arbedelere yol açmıştır (İçduygu, 2015; Oytun ve Gündoğar, 2015).

Göçmen, sığınmacı ve mülteci kavramları medyada çoğunlukla birbirlerinin yerine kullanılan kavramlar olsa da aralarında bazı farklar bulunmaktadır. Türkiye’deki Suriyeliler hukuksal açıdan sığınmacı şeklinde tanımlansalar da toplum içerisindeki konumları onları sosyolojik açıdan mülteci yapmaktadır (Özyurt, 2021). Uluslararası Göç Örgütü’ne göre (2017) *mülteci*; zulüm korkusundan dolayı kendi ülkesinin dışında bulunan ve korunma talebi onaylanan kişilerdir.

Zenofobi, yabancı (xenos) ve korku (phobos) kelimelerinin birleşimidir. Bu nedenle zenofobi, yabancı korkusu anlamına gelmektedir (Özmete vd., 2018; Yakushko, 2009). Bütün tanımlarında yabancılara güvenilmemesi gerektiği ve yabancıların bireylere zarar verebileceği korkusuna dayanan zenofobi (Veer vd., 2013), yabancı düşmanlığı veya yabancı nefreti olarak da tanımlanabilir (Padır, 2019). Yabancı düşmanlığı, bireylerin kendi topluluğuna sonradan gelenleri reddeden ve dışlayan ön yargılar ya da davranışlar göstermeleri şeklinde ifade edilmektedir (Uluslararası Göç Örgütü, 2017). Zenofobi, sadece dışardan gelenlerden korkmak veya onlardan hoşlanmamak değil, onlara yönelik şiddet eylemlerini de kapsamaktadır. Sonuç olarak, zenofobi yalnızca bir tutum değil aynı zamanda bir eylem olarak ta ifade edilmektedir (Harris, 2002; Hiçdurmaz, 2023).

Zenofobinin anlaşılması bakımından zenofobiyle ilişkili faktörlerin belirlenmesi önem taşımaktadır. Mültecilere dönük ön yargı ve nefret içeren davranışların temelinde tehdit algısının varlığı öne çıkmaktadır. Zeisset (2016) açık fikirli ve özgürlükler açısından gelişmiş ülkelerde dahi zenofobinin tehdit algısı temelinde varlığını devam ettirdiğini ifade etmektedir. Stephan vd. (1999) tarafından oluşturulan birleşik tehdit teorisinde ön yargıya yol açan tehdit türlerini dört gruba ayırmaktadır. Bunlar; sembolik tehdit, gerçekçi tehdit, gruplar arasında gerçekleşen kaygı ve negatif kalıp yargılar olarak tanımlanmaktadır. Daha sonra Birleşik Tehdit Teorisi, sembolik ve gerçekçi tehditler olarak iki türe indirgenerek gruplar arası tehdit kuramı olarak güncellenmiştir (Stephan vd., 2009). *Sembolik tehdit* iç grubun değer, inanç ya da yaşam felsefesine yönelik tehditleri kapsamaktadır. *Gerçekçi tehditler* ise iç grup üyelerinin fiziksel, politik, ekonomik gücüne yönelik tehditleri içermektedir (Rios vd., 2018; Stephan vd., 1999). Kuramın literatürde mülteciler ve azınlıklar ile ilgili pek çok çalışmada sıklıkla ele alındığı görülmektedir.

Kişilerin kendilerini ait hissettikleri ve bağ kurabildikleri gruplar *iç grup*, kişilerin kendilerini ait hissetmedikleri ve düşmanlık besledikleri gruplar ise *dış grup* olarak tanımlanmaktadır. Bu iki grubun algılanmasından dolayı gruplar arasında ötekileştirme, gerginlik ve çatışma ortaya çıkabilmektedir. Ortaya çıkan bu duygular yalnızca bir ruh hali değil aynı zamanda eylemlere yön veren ve sosyal etkileşimin merkezinde yer alan bir özelliğe sahiptir. Garcia Košutić ve McDowell’a (2015) göre, kişilerin diğer kişilere

yönelik duygusal mesafelerini içinde yaşadıkları kültürün özellikleri, inanç sistemleri ve yaşam biçimleri etkileyebilmektedir. Grup aidiyeti güçlü olduğunda duygular, gücünü topluluktan alan bir yargılama biçimi üretirler. Duygusal mesafenin oluşmasında duyguların yargılara kaynaklık etmesi rol oynamakta ve bu durum duygunun bilişsel boyutundan sosyal boyutuna geçildiğini ifade etmektedir (Hiçdurmaz, 2023). Çok kültürlü toplumlar ve dünya barışı için bireylerin ötekiyle arasına koyduğu duygusal mesafeyi bilmesi önemlidir (Büyükdag vd., 2019).

Türk vatandaşlarının Suriyeli mültecilere yönelik tehdit algıları ve duygusal mesafelerinin, yabancı düşmanlığını içeren olumsuz tutumlarını şekillendirdiği düşünülmektedir. Bu olumsuz tutumlara üniversite öğrencilerinin de sahip olduğu (İnan, 2022; Karataş ve Güzel, 2020) ve bunun da endişe verici düzeyde olduğu görülmektedir (Bozkur vd., 2020). Suriyeli mültecilerin Türkiye’de kalma eğilimleri ve bir misafirden ziyade farklı bir kültür olarak bulundukları (Sirkeci ve Bardakçı, 2016) düşünüldüğünde algılanan tehditlerin ve duygusal mesafenin fark edilmesi ve anlaşılması; toplumsal barış, çok kültürlülük, kapsayıcı eğitim ve hızla yükselen zenofobinin önlenmesi açısından önem taşımaktadır. Türkiye’deki üniversite öğrencilerinin Suriyeli mültecileri tanımaya başladıkça nefret duyguları ve ön yargıların azalmaya başlayacağı ön görülmektedir. Nitekim Yanbolloğlu (2018) yaptığı çalışmada, pozitif temasın Suriyeli mültecilere yönelik olumlu duyguları, negatif temasın olumsuz duyguları artırdığını ve bu duygulara tehdit algısı ve gruplar arası kaygının aracılık ettiğini ortaya koymuştur. Özyurt ve Ümmet (2021) ise çalışmasında, duygusal yakınlığın doğrudan zenofobiye düşüren kritik bir bileşen olduğuna dikkat çekmektedir.

Üniversite öğrencileri, içinde bulundukları gelişim dönemi gereği “yakınlığa karşı yalıtılmışlık” (Erikson, 1968) yaşamaktadırlar. Dolayısıyla bu dönemde kurulan yakın ilişkiler ait olma ve sosyalleşme düzeylerine önemli katkı sağlamaktadır. Hem Suriyeli hem de Türk öğrencileri açısından duygusal yakınlığın belirlenmesi ve duygusal yakınlığı arttırmaya yönelik müdahalelerin yapılmasının, bu iki kültür arasında yabancı düşmanlığı yerine dayanışmayı geliştirebileceği düşünülmektedir. Nitekim Safawi (2025), duygusal yakınlığın sadece bireysel duygu durumuyla sınırlı kalmadığına, toplumsal bütünleşme mekanizmalarını da desteklediğine dikkat çekmektedir. Bununla birlikte Köse (2024)’nin üniversite öğrencilerinin Suriyeli akranlarla ilgili görüşlerini incelediği çalışma, negatif tutumların varlığını ve entegrasyon faaliyetlerinin etkili biçimde canlandırılmasının gereğini net biçimde ortaya koymaktadır. Araştırmada sosyal barış için öneriler dil eğitimi, kültürel entegrasyon programları ve psikososyal destek olarak sıralanmaktadır.

Bununla beraber, üniversite öğrencileri arasında Suriyeli öğrencilere yönelik tehdit algısının ölçülmesi, önyargıların temelini anlayarak müdahale stratejilerine yön vermede önem taşımaktadır. Yitmen ve arkadaşları (2020) tarafından yapılan araştırma, yoğun ve kaliteli üniversite ortamında sosyal temasa maruz kalmanın, tehdit algısını düşürerek olumlu tutumu artırdığına dikkat çekmektedir. Bu da göstermektedir ki, tehdit algısını azaltmak aktif sosyal temasla mümkün olmaktadır. Tehdit algısını erken tespit etmenin, öğrenciler arasındaki ayrışmayı önleyerek karşılıklı anlayış zeminini güçlendireceği tahmin edilmektedir. Bu bakış açısıyla bu çalışmadan elde edilen bulgular paralelinde, üniversite politikalarında yapılacak yeniliklerle, toplumsal barış ve refaha katkı sağlanabileceği ön görülmektedir. Sonuç olarak, bu çalışmada üniversite öğrencilerinin algılanan tehdit ve duygusal mesafe değişkenleri açısından Suriyeli öğrencilere yönelik zenofobi düzeylerini incelemek amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır.

- 1- Algılanan tehdit (genel tehdit ve kültürel farklılık tehdidi) ile duygusal mesafe (duygusal uzaklık – duygusal yakınlık) değişkenleri ve zenofobi arasında bir ilişki var mıdır?
- 2- Algılanan tehdit (genel tehdit ve kültürel farklılık tehdidi) ile duygusal mesafe (duygusal uzaklık – duygusal yakınlık) değişkenleri zenofobiye yordamaktadır?

Yöntem

Bu araştırma, algılanan tehdit ve duygusal mesafe değişkenleri ile üniversite öğrencilerinin zenofobi düzeylerini arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan ilişkisel bir çalışmadır. Erkuş' a (2011) göre, araştırmacının herhangi birini kontrol etmesi veya manipüle etmesi olmadan iki değişken (veya daha fazlası) arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmalar ilişkisel araştırmalardır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu; çeşitli üniversitelerde 2022-2023 eğitim/öğretim yılında öğrenim gören lisans ve lisansüstü öğrencilerini içermektedir. Öncelikle toplam 766 üniversite öğrencisinden gönüllü olanlardan çeşitli sanal platformlarda online olarak kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile toplanmıştır (Erkuş, 2021). Verilerin geçerliliğini arttırmak için için aynı öğrencilerin tekrar ölçekleri yanıtlamalarını engellemek amacıyla gerekli önlemler alınmıştır. Ancak 31 öğrencinin cevapları değerlendirmeye alınmamıştır. Kalan 735 katılımcının %70,2'si (516) kadın, %29,8'i (219) erkek olmak üzere 735 kişidir. Katılımcıların %38,0'ı (279) lisans, %36,3'ü (267) yüksek lisans, %25,7'si (189) doktora öğrencisidir. Katılımcıların %2,8'i (153) sosyal bilimler enstitüsünde öğrenim görmektedir. Katılımcıların sosyodemografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1

Katılımcıların Sosyodemografik Özelliklere Göre Dağılımı

Değişken	Kategori	f	%
Cinsiyet	Kadın	516	70,2
	Erkek	219	29,8
Yaş	18-24	319	43,4
	25+	416	56,6
Eğitim Durumunuz	Lisans	279	38,0
	Yüksek Lisans	267	36,3
	Doktora	189	25,7
Fakülte/Enstitü	Eğitim F.	94	12,8
	Fen-Edebiyat F.	47	6,4
	İlahiyat F.	36	4,9
	Eğitim Bilimleri E.	93	12,7
	Fen Bilimleri E.	61	8,3
	Sosyal Bilimler E.	153	20,8
	Sağlık Bilimleri E.	88	12,0
	Lisansüstü Eğitim E.	45	6,1
	Diğer	118	16,1
Toplam		735	100.0

İşlem

Çalışmanın başlangıcında, katılımcıların tamamı uygulama süreci hakkında bilgilendirilmiş ve etik kurul izni Mersin Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu tarafından 02.05.2023 tarih ve 65 sayılı etik kurulu kararı ile alınmıştır. Araştırmada katılımcılardan kimlik bilgilerinin paylaşılması istenilmemiş ve ölçme araçlarının yanıtlanması ortalama 15 dakika sürmüştür. Bilgi toplamaya başlanmadan önce katılımcılardan onam formu, online olarak alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu:

Örneklem grubunu tanımlayabilmek amacıyla katılımcıların bölüm, sınıf, yaş, eğitim durumu ve cinsiyetlerini belirlemek üzere araştırmacılar tarafından hazırlanan soru formu, “Kişisel Bilgi Formu” adı altında uygulanmıştır.

Zenofobi Ölçeği:

Veer vd. (2011) tarafından geliştirilen ve Özmete vd. (2018) tarafından Türkçeye uyarlanan Zenofobi Ölçeği, kişilerin kendi toplumlarından olmayan kişilere yönelik olumsuz ve düşmanlık içeren tutumlarını ve düşüncelerini belirlemeye yarayan bir ölçektir. Ölçek 11 maddeden oluşan tek faktörlü bir yapıyı içermekte ve maddeler 1 ile 6 arasında derecelendirilmektedir. Toplam ölçekten alınan puan en düşük 11, en yüksek 66’dır. Puanın yüksek olması, korkuya dayalı olarak yabancı düşmanlığının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin Türkçe uyarlamasında iç tutarlılığını gösteren Cronbach Alfa değeri 0.87; Bu çalışmada ise Cronbach Alfa değeri .92 olarak hesaplanmıştır.

Algılanan Tehdit Ölçeği:

Stephan vd. (1999) tarafından geliştirilen ölçek, dışardan gelen bireylere yönelik sembolik ve gerçekçi tehditleri ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. İlk olarak Balaban (2013) daha sonra Karaoğlu (2015) tarafından algılanan tehditleri ölçmek amacıyla Türkçe’ye uyarlanmıştır. Karaoğlu (2015) çalışmasında faktör analizi sonucunda ölçeğin genel tehdit ve kültürel farklılık tehdidi olarak iki boyutlu bir yapıyı içerdiğini belirtmiştir. Ölçeğin, Genel Tehdit alt boyutu 13 madde, kültürel farklılık tehdit alt boyutu ise 5 madde olup, toplam 18 maddeyi içermektedir. Maddeler 1 ile 5 arasında derecelendirilmektedir. Genel tehdit alt boyutu için Cronbach’s Alpha değeri .94, kültürel farklılık tehdit alt boyutunun Cronbach Alfa değeri .78 olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada elde edilen Cronbach Alfa değeri genel tehdit için .97, kültürel farklılık tehdidi için .79 olarak hesaplanmıştır.

Ötekine Karşı Duygusal Mesafe Ölçeği:

Yılmaz (2018) tarafından geliştirilen ölçek; cinsel tercih, dini inanç, siyasi düşünce, toplum içindeki kademe gibi kişilerin farklı yaşam biçimlerine sahip olmaları bakımından aralarındaki mesafeyi belirlemek için geliştirilmiştir. 4 senaryo ve bu senaryolara bağlı 32 duygudan oluşmakta olup 1 ile 9 arasında derecelendirilen bir ölçektir. Her senaryoda 8 duyguya göre puanlama yapılmaktadır. Ölçekte yer alan son dört duygu olumsuz olup, bunlar tersten puanlanmaktadır. Bu çalışmada Cronbach Alfa değeri ötekine karşı duygusal yakınlık için .95, ötekine karşı duygusal uzaklık için .97 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada, öncelikle kullanılacak analiz tekniklerini belirlemek için öncelikle parametrik testlerin varsayımları incelenmiştir. Değişkenlerin çarpıklık ve basıklık değerlerinin incelendiğinde -1,5 ve +1,5 değer aralığında olduğu görülmekte olup değerler Tablo 2’de verilmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1,5 ile +1,5 arasında olması verilerin normal dağıldığına işaret etmektedir (Tabachnick ve Fidell (2013). Araştırmadaki değişkenlerin birbirleriyle ilişkilerini incelemek için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı, değişkenlerin zenofobi düzeylerini yordayıp yordamadığını belirlemek amacıyla ise çoklu doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır. Regresyon analizini gerçekleştirebilmek için çoklu bağlantı varsayımı için değişkenler arasındaki korelasyon katsayısının .80’in altında olması, hataların bağımsızlığı için Durbin-Watson değerinin 2 civarında olması (Field, 2009), VIF (Variance Inflation Factor) değerinin 10’dan küçük ve tolerans değerinin ise .10’dan büyük olması kriterleri dikkate alınmıştır (Hair ve ark., 2014). Yapılan analizlerde verilerin doğrusal olduğu, çoklu bağlantı problemi olmadığı (VIF = 1.64 – 3.33 ; Tolerans = .30 - .60) ve hataların bağımsız olduğu (Durbin-Watson = 2.05) gözlemlenmiştir. Bu

bulgular, çoklu bağlantı ve artıklar probleminin olmadığını göstermiştir. Sonuç olarak, tüm varsayımların karşılandığı görülmüştür.

Tablo 2*Değişkenlere Ait Betimleyici İstatistikler*

	n	Min.	Mak.	Ort	SS	Çarpıklık	Basıklık
Zenofobi	735	11	66	53,06	12,56	-1,21	,85
Genel tehdit	735	13	65	51,79	14,44	-1,11	,27
Kültürel Farklılık tehdidi	735	5	25	19,80	4,28	-,86	,54
Duygusal Yakınlık	735	16	144	43,67	27,05	1,22	1,32
Duygusal Uzaklık	735	16	144	67,22	40,3	,62	-,82

Bulgular**1. Değişkenler Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular:**

Katılımcıların, genel tehdit, kültürel farklılık tehdidi, duygusal yakınlık ve duygusal uzaklık ve zenofobi düzeyleri incelenmiştir. Öncelikle araştırmanın değişkenleri arasında ilişki olup olmadığı istatistiksel olarak test edilmiştir. Tablo 3'te katılımcıların zenofobi, genel tehdit, kültürel farklılık tehdidi, duygusal yakınlık ve duygusal uzaklık düzeyleri arasındaki korelasyonlara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3*Değişkenler Arasındaki Korelasyon Katsayılarına İlişkin Sonuçlar*

Değişkenler	1	2	3	4	5
1.Zenofobi	1				
2.Genel Tehdit	,91**	1			
3.Kültürel Farklılık Tehdidi	,70**	,75**	1		
4.Duygusal Yakınlık	-,65**	-,65**	-,52**	1	
5.Duygusal Uzaklık	,59**	,61**	,48**	-,48**	1

p<,05*, p<,001**

Zenofobi ile genel tehdit ($r=,91$; $p<,001$) ve kültürel farklılık tehdidi ($r=,70$; $p<,001$) arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler belirlenmiştir. Aynı zamanda zenofobi ve duygusal uzaklık arasında da pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=,59$; $p<,001$). Ancak zenofobi ve duygusal yakınlık arasında negatif yönde ve anlamlı bir ilişki vardır ($r=-,65$; $p<,001$).

2. Yordayıcılığa İlişkin Bulgular:

Araştırmadaki değişkenler arasındaki ilişki incelendikten sonra katılımcıların zenofobi düzeyini; genel tehdit, kültürel farklılık tehdidi, duygusal yakınlık ve duygusal uzaklık düzeylerinin yordayıcılığını incelemek için çoklu regresyon analizi uygulanmış olup bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4*Zenofobinin Yordanmasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları*

	$\hat{\beta}$	$SE\hat{\beta}$	Beta	t	p	R ²	Adj.R ²	F	p
Sabit (Zenofobi)	16,26	1,30		12,48	<,001	,84	,84	1009,87	<,001
Genel Tehdit	,72	,02	,82	31,26	<,001				
Kültürel Tehdit	,03	,06	,01	,54	,58				
Duygusal Yakınlık	-,04	,009	-,09	-4,78	<,001				
Duygusal Uzaklık	,01	,006	,03	1,80	,07				

Çoklu Regresyon Analizi, p<,05, p<,001

Katılımcıların zenofobi düzeylerinin; genel tehdit, kültürel farklılık tehdidi, duygusal yakınlık ve duygusal uzaklık değişkenleri tarafından yordanmasına ilişkin kurulan model anlamlıdır. Söz konusu değişkenlerden en az biri zenofobiye açıklamaktadır (F=1009,87; p<,001). Genel tehdit değişkeni zenofobiye pozitif yönde ve anlamlı olarak yordamaktadır ($\hat{\beta}$ = ,72; p<,001). Duygusal yakınlık ise zenofobiye negatif yönde ve anlamlı olarak yordamaktadır ($\hat{\beta}$ = -,04; p<,001). Ancak kültürel farklılık tehdidi ve duygusal uzaklık değişkenlerinin zenofobiye yordamadığı görülmektedir.

Tartışma

1. Zenofobi ve Algılanan Tehdit Değişkenlerinin İlişisine Ait Bulguların Tartışılması:

Araştırma bulguları, algılanan tehdit açısından hem genel hem de kültürel farklılık tehdidinin zenofobi düzeyi ile pozitif yönde anlamlı ilişkileri olduğunu ve Suriyeli mültecilere yönelik üniversite öğrencilerinin zenofobi düzeylerini, genel tehdit değişkeninin pozitif yönde anlamlı olarak yordadığı bulunmuştur. Kültürel farklılık tehdidi değişkeninin ise zenofobiye yordamamaktadır.

Genel tehdit, bireylerin kendi toplumlarından olmayan diğer bireylere yönelik fiziksel ve maddi zorluklar olarak algılanan durumlara karşı hissedilen kaygı ve korkuyu işaret etmektedir. Dışardan gelen farklı topluma ait bireyler, geldikleri toplumlarda maddi yetersizliklerden kaynaklı geçinmeye ihtiyaç duymakta, sağlık ve eğitim hizmetlerinden yararlanmak istemektedirler. Bunun yanında, sahip oldukları dini ve kültürel farklılıklardan dolayı geldikleri toplumun değerleri ile çatışma yaşayabilmektedirler (Esses, Hodson ve Dovidio, 2003; Schweitzer vd, 2005; Stephan vd, 2005). Stephan vd (2000) göre, mülteci bireylerin sağlık, güvende olma ve iş bulmaya yönelik ihtiyaçları toplum tarafından gerçekçi tehdit olarak nitelendirilmektedir. Ekici (2019), Suriyelilere yönelik algılanan bu tehdit durumunu 2014-2017 yılları içerisinde yapılan 25 çalışmayı incelediği çalışmasında, Suriyeli mültecilere yönelik olumsuz tutumlarda tehdit algısının belirleyici rol oynadığını saptamıştır. Oytun ve Gündoğar (2015) yaptıkları araştırmalarda mültecilerin geldikleri ilk zamanlarda, onlara ilişkin tutumların daha olumlu, ilerleyen yıllarda artan tehdit algısı ile daha olumsuz olduğunu ortaya koymaktadır. Benzer olarak Oğuz (2015), toplumun mülteci Suriyelilerin ülkelerine gelişlerinden huzursuz olduklarını ve mültecileri kendi ülkelerinin birlik ve bütünlüğünü bozan yabancılar şeklinde değerlendirdiklerini ifade etmektedir. Genel tehdidin pozitif öngörücü etkisi mevcut çalışmalarla uyumludur (Ekici, 2019; Karaoğlu, 2015).

İlgili alanyazında yapılan araştırmalar, mültecilere ilişkin algılanan tehditlerin, onlara ilişkin olumsuz bakış açısıyla önemli oranda ilişkili olduğuna sıklıkla işaret etmektedir. (Ceballos ve Yakushko, 2014; D'Ancona, 2016; Makashvili vd 2018; Riek, vd, 2006; Zeisset, 2016). Özellikle Suriyeli mültecilere yönelik genel tehdit algısının zenofobiye anlamlı olarak yordadığı bulgusuyla paralel sonuçlar alanyazında yer almaktadır (Balaban, 2013; Karaoğlu, 2015; Sarıdağ ve Eser, 2023).

Araştırmada bir diğer değişken olan kültürel farklılık tehdidi, ekonomik ve sağlık hizmetlerine duyulan ihtiyaçtan kaynaklanan tehdit algısı dışında yer alan; manevi değerleri (ahlaki değerler, inanç sistemleri gibi) içeren durumlardan kaynaklı tehditleri ifade etmektedir. Aynı zamanda, Kahraman ve Nizam'a (2016) göre bu kültürel farklılıklar arasında yer alan, Suriyeli mültecilerin nüfusa alınmayan

çocuklarının olması, evlatlarını çocuk yaşta evlendirmeleri ve evliliklerdeki çok eşlilikler tehdit yaratan önemli olgulardır. Bu durumda, toplumda evliliğe ve tek eşliliğe yönelik inançların değişebileceğine ilişkin endişelerin artacağı varsayılmaktadır (Kaypak ve Bimay, 2016). Benzer olarak Süleymanov (2016) yaptığı araştırmalarda evlilikle ilgili bu endişelerin önemli oranda arttığına dikkat çekmekte, bu bakış açısının çocukların (yerel halk ve mülteci çocukları arasındaki iletişim) birbiriyle geçirdiği zaman ile ilişkili olmadığına işaret etmektedir.

İlgili alan yazında, tüm dünyada kültürel farklılık tehdidinin farklı toplumlardan gelen gruplara yönelik olumsuz tutumlarla (Aberson, 2015; Abrams vd 2017; Makashvili, Vardanashvili & Javakhishvili, 2018; Zeisset, 2016) anlamlı olarak ilişkili olduğunu ortaya koyan çalışmalar yer almaktadır. Aynı zamanda, bu farklı gruplardan gelen (mülteci veya sığınmacılar) bireylere yönelik negatif bakış açısının etkileyen en önemli unsurun, onlara yönelik tehdit algısı olduğu ve toplumlar arasındaki sorunların bu algı çerçevesinde ortaya çıktığı bazı çalışmalarda vurgulanmaktadır (Murray ve Marx, 2013; Riek vd, 2006). Diğer taraftan Sarıdağ ve Eser, (2023) Türkiye’de yaşayan Suriyeli mültecilere yönelik yaptıkları çalışmada, sosyal baskınlık yönelimi ve temas sıklığı değişkenlerinin kültürel tehdit aracılığıyla zenofobiyi anlamlı olarak yordadığını ortaya koymaktadır.

2. Zenofobi ve Duygusal Mesafe Değişkenlerinin İlişisine Ait Bulguların Tartışılması:

Araştırma bulguları duygusal mesafe açısından incelendiğinde, duygusal yakınlığın zenofobi düzeyi ile negatif, duygusal uzaklığın ise zenofobi düzeyi ile pozitif yönde anlamlı ilişkileri olduğu ortaya çıkmaktadır. Bunun yanı sıra, duygusal yakınlığın zenofobi düzeyini negatif yönde anlamlı olarak yordadığı bulunmuştur.

Duygusal uzaklık, bireyin ötekine karşı duyduğu olumsuz duyguları içermekte ve bireyin kendisi ve diğer birey arasındaki duygusal mesafenin fazla olduğunu ifade etmektedir (Yılmaz, 2018). Duygular, kişisel yargılara kaynaklık ederek duygusal mesafenin belirleyicisi olmakta ve bu durum duygunun sosyal boyutuna geçildiğini ifade etmektedir (Hiçdurmaz, 2023). Ön yargılar ise öteki gruba veya grubun üyelerine yönelik olumsuz duyguları içermektedir (Sarıkaya ve Güner, 2021). Türkiye’de bulunan Suriyeli mülteciler dini ve kültürel açıdan nispeten toplumumuzla benzerlikler taşısalar da dilleri, iletişim ve yaşam tarzları gibi pek çok noktada ayrılmakta ve söz konusu farklılıklar onların göç ettikleri yerlerde öteki olarak algılanmalarına yol açmaktadır (Eser ve Uygur, 2019).

Alanyazın incelendiğinde duygusal mesafe ve zenofobi arasındaki ilişkiyi inceleyen sınırlı sayıda çalışmaya ulaşılmıştır. Karaoğlu (2015) çalışmasında, diğer toplumlardan gelen bireylere yönelik duygusal ve sosyal olarak uzak olan bireylerin, onları daha fazla tehdit olarak algılarını belirtmektedir. Özyurt (2021) özgecilik ve zenofobi arasındaki ilişkileri incelediği çalışmada, bu değişkenler arasındaki ilişkide duygusal mesafenin tam aracılık ettiğini ortaya koymaktadır. Başka bir çalışmada Padır (2019) zenofobi ve ilişki niteliği arasındaki ilişkileri incelemiş ve algılanan tehdit ile ilişki niteliği arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler olduğunu saptamıştır. Suriyelilerin misafirliklerinin uzamasının ve toplum içerisinde ayrı bir kültür olarak uzun yıllar varlıklarını devam ettirecekleri düşüncesinin, üniversite öğrencilerinin öteki olarak algıladıkları Suriyeli mülteciler ile kendi aralarına koydukları duygusal mesafeyi arttırdığı düşünülmektedir.

Duygusal yakınlık ise bireyin ötekine karşı duyduğu olumlu duyguları içermekte ve bireyin kendisi ve diğer birey arasındaki duygusal mesafenin az olduğunu ifade etmektedir (Yılmaz, 2018). İlgili literatür incelendiğinde duygusal yakınlık alt boyutunun zenofobi ile ilişkisini inceleyen araştırmalar oldukça sınırlıdır. Gündüz (2019) tarafından yapılan bir çalışmada duygusal empatinin zenofobi düzeyini düşürdüğü saptanmıştır. Pawlicka ve arkadaşları (2019) yaptıkları çalışmada, empati ve motivasyonel kültürel zekâ ile Suriyeli mültecilere karşı artmış sosyal yakınlık arasında anlamlı ilişkilere dikkat çekmektedir. Uygur, Sarıdağ ve Eser (2024) çalışmalarında, çok kültürlülük eğiliminin doğrudan duygusal tepkiler aracılığıyla sosyal mesafeyi ve yabancı düşmanlığını azalttığı bulmuştur. Bu çalışma aynı zamanda, duygusal yakınlık arttıkça düşmanlığın da anlamlı şekilde düştüğünü ortaya koymaktadır. Kessler ve Wagner (2018) yaptıkları çalışmada Suriyelilerle kurulan pozitif iletişimin sıcaklık ve aidiyet algısını yükselttiğini ortaya koymaktadır. Bu durum duygusal yakınlık geliştikçe, yabancı düşmanlığı ve ayrımcılık eylemlerinin azalma eğiliminde olduğunu göstermektedir. Mültecilere yönelik olumlu duygular içerisinde olan üniversite öğrencilerinin

mültecilerle aralarına koydukları duygusal mesafenin az olması, mültecileri tanımaya daha açık olabileceklerini ve doğrudan öteki olarak tanımlamayacaklarını düşündürmektedir. Aynı zamanda, olumlu duyguların ön yargıların gelişiminde engelleyici bir rol üstlenmiş olmasının, zenofobinin azalmasını sağlamış olduğu söylenebilir (Gündüz, 2019).

Diğer taraftan, Türk eğitim sistemi ve medyanın Suriyeli mültecilere yönelik duygusal yakınlığın anlamlı belirleyicileri olduğu düşünülmektedir. Nitekim Türk eğitim sistemindeki millî anlatıların yer aldığı kitaplar, ulusal kimlik vurgusu yaparken “öteki”ye (özellikle etnik azınlıklar veya mülteciler) vurgu yapabilmektedir. Dolayısıyla bu durum, öğrencilerin okul hayatında, yabancı düşmanlığına yatkın söylemler geliştirmesini kolaylaştırmaktadır (Karataş ve Güzel, 2020). Bunun yanında, Türkiye’de genel olarak medya okuryazarlığının düşük olduğu ve medya organlarının mültecilik temalarını bazen sensasyonel ya da manipülatif biçimde sunduğu bilinmekte; bu durum, üniversite gençliği de dahil olmak üzere genel kitlelerde olumsuz algıların pekişmesine katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla medya organlarının gündem dili, yabancı düşmanlığı içeren içerikler üretmesi, eleştirel medya okuryazarlığı ile dengelenmediğinde önyargılara yol açabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında, üniversite öğrencilerinin duygusal yakınlık düzeyinin zanafobik tutumlara etkisi manidar görünmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmada elde edilen sonuçlar şunlardır:

1. Algılanan tehdit açısından hem genel hem de kültürel farklılık tehditi ve duygusal uzaklık ile zenofobi düzeyi ile pozitif yönde, duygusal yakınlık ile de negatif anlamlı ilişki olduğu,
2. Suriyeli mültecilere yönelik üniversite öğrencilerinin zenofobi düzeylerini, genel tehdit değişkeninin pozitif yönde, duygusal yakınlık değişkeninin ise negatif yönde anlamlı olarak yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmadan sonucunda ortaya çıkan bulgular göz önünde bulundurulduğunda, *Duygusal yakınlık* (empati, birebir temas), zenofobiye azaltan güçlü bir etken ve *tehdit algısı* (ekonomik, güvenlik, kültürel vb.) zenofobiye tetikleyen başlıca faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Bu açıdan bakıldığında üniversite öğrencileri açısından empati artıran müdahaleler (örneğin, duygusal anlatılar, ortak etkinlikler) yabancı düşmanlığının düşürülmesinde etkili olabilmektedir. Aynı zamanda, tehdit algısını azaltacak stratejiler de (bilgilendirme, yanlış kanıları düzeltme) zenofobiye müdahale etmede etkili olabileceği düşünülmektedir. Bu çalışmadan yararlanarak, üniversitelerde özellikle empati ve yakınlık artırıcı programların, aynı zamanda tehdit algısını azaltıcı pedagojik stratejilerin kullanılmasının, Suriyeli mültecilere yönelik zenofobik tutumların azaltılmasında etkili olacağını ön görülmektedir. Suriyeli öğrencilere duygusal yakınlık duyan Türk öğrenciler arasında karşılıklı destek ağları gelişebilir; bu da hem akademik uyumu kolaylaştırır hem psikolojik refahı artırır. Eren ve Çavuşoğlu (2021) özellikle öğretmen ve öğrenci söylemlerinde yaygın olan önyargı temelli dilin, sınıf içi sosyal etkileşimi zayıflatıldığını ortaya koymuşlardır. Bu bakış açısıyla öğretmenlerin Suriyeli öğrencilere yönelik tutumlarının ele alınmasının ve yeniden yapılandırılmasının önemli olacağı düşünülmektedir.

Bununla birlikte, üniversite öğrencilerinin sahip oldukları zenofobi tutumlarının önlenmesinde Suriyeli mültecilerin kim oldukları ve neden Türkiye’de olduklarına dair bilgilendirme çalışmalarının yapılması tehdit algılarını düşük seviyede tutmak ve duygusal mesafeyi azaltmak açısından önem taşımaktadır. İç grup üyelerinin dış grup üyeleriyle iletişim kurmaya başladıkça ön yargıların yerini saygı ve hoşgörü kavramları almaktadır (Allport, 1954). Bu doğrultuda kampüs içerisinde Suriyeli öğrencilerin ve yerli öğrencilerin temas etmelerini sağlayacak etkinlikler yapılabilir. Kampüs içerisinde yabancı düşmanlığını besleyecek eylem ve söylemlere karşıt bir atmosferin oluşturulması yabancı düşmanlığını önleyebilir. Hatta uluslararası öğrencilerin seçim süreçlerine katılımlarının ya da öğrenci konseylerindeki temsiliyetlerinin sağlanması veya arttırılması için “uluslararası öğrencisi kotası” gibi pozitif ayrımcılık uygulamaları da hayata geçirilebilir. Çok kültürlü olduğu düşünülen okul ve ya sınıflarda bu çalışmanın sonuçları göz önüne alınarak grupların oluşturulması ve öğretmenlere bu konular müşavirlik yapılması önerilmektedir. Son olarak, türk eğitim sistemi içeriğindeki anlatıların zenofobik tutumları harekete geçirmeyecek şekilde yeniden yapılandırılmasının ve medyanın mültecilere yönelik söylemlerini düşmanca

tutumlar yaratmayacak şekilde ifade etmesinin, bu konuda medya organlarına yönelik yaptırımların faalieteye geçirilmesinin önemli olacağı düşünülmektedir.

Mevcut çalışmada zenofobi Suriyeli mülteciler bağlamında ele alınmıştır. Bu çalışmada sadece Suriyeli mültecilere odaklanmak çalışmanın sınırlılıkları arasındadır. Aynı zamanda Suriyeli mültecilere yönelik tutumlar belli değişkenlerle incelenmiştir. Bu değişkenlerden ayrı olarak; ön yargı, ayrımcılık, empati, eşitlik, özgürlük gibi değişkenlerle incelenmesinin önemli olacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin Suriyelilere yönelik tutumları değerlendirilmiştir. Diğer örneklem gruplarıyla karşılaştırma olanağının olmaması çalışmanın sınırlılıkları arasındadır. Gelecek çalışmalarda söz konusu değişkenler zenofobi tehdidi altında olan farklı örneklemelerde ele alınabilir.

Yazar Katkı Oranı

Yazarlar, çalışmaya eşit oranda katkı sunmuşlardır.

Etik Beyan

“Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesinde’ yer alan tüm kurallara uyulmuş ve yönergenin ikinci bölümünde yer alan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemlerden” hiçbirisi gerçekleştirilmemiştir.

Çatışma Beyanı

Yazarlar çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmadığını beyan etmektedirler.

References

- Aberson, C. L. (2015). Positive intergroup contact, negative intergroup contact, and threat as predictors of cognitive and affective dimensions of prejudice. *Group Processes & Intergroup Relations*, 18(6), 743-760. <https://doi.org/10.1177/1368430214556699>
- Abrams, D., Van de Vyver, J., Houston, D, ve Vasiljevic, M. (2017). "Does terror defeat contact? Intergroup contact and prejudice toward muslims before and after the London bombings". *Peace and Conflict: Journal of Peace Psychology*, 23(3), 260-268. <https://doi.org/10.1037/pac0000167>
- Allport, G. W. (1954). The nature of prejudice. *Addison-Wesley google schola*, 2, 59-82.
- Balaban, Ç. D. (2013). *Türklerin Kürtlere yönelik önyargısını yordamada gruplar arası tehditin, sosyal baskınlık yöneliminin ve sağ kanat yetkeciliğinin rolü.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Ortadoğu Teknik Üniversitesi.
- Bordeau, J. (2009). *Xenophobia*. The Rosen. Publishing Group, Inc.
- Bozkur, B., Kıran, B. ve Alıcı, D. (2020). Öğretmen adaylarının çokkültürlü eğitime yönelik tutumlarının yordayıcıları olarak Suriyelilere yönelik toplumsal uzaklık ve bilişsel esneklik. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 382-393. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.684692>
- Büyükdag, G., Gülper, M., ve Çelikçeken, S. (2019). Vaka Çalışması: Türkiye’de yabancı uyruklu göçmen öğrencilerin Türk öğrencilere karşı duygusal mesafe durumlarının incelenmesi: İstanbul-Avcılar Örneği. *Göç Dergisi*, 6(2), 249-264. <https://doi.org/10.33182/gd.v6i2.650>
- Ceballos, M. ve Yakushko, O. (2014). "Attitudes toward immigrants in Nebraska". *Great Plains Research*, 24(2), 181-195. <http://www.jstor.org/stable/44685181>
- D'Ancona, M. A. (2016). "Immigration as a threat: Explaining the changing pattern of xenophobia in Spain". *Journal of International Migration and Integration*, 17(2), 569-591. <https://doi.org/10.1007/s12134-015-0415-3>
- Deniz, T. (2014). "Uluslararası Göç Sorunu Perspektifinde Türkiye". *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 181(81). 175-204. <https://doi.org/10.20296/tsad.91144>
- Ekici, H. (2019). Türk Toplumunda Suriyelilere Yönelik Algılanan Tehditler Ve Çözüm Önerileri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 19(44), 695-730. <https://doi.org/10.21560/spcd.v19i49119.487325>
- Eren, A., ve Çavuşoğlu, Ç. (2021). Stigmatisation and othering: The case of Syrian students in Turkish schools. *International Journal of Inclusive Education*, 25(14), 1614–1632. <https://doi.org/10.1080/13603116.2021.1900422>
- Eser, H. B., ve Uygur, M. R. (2019). Suriyeli göçmenlere yönelik tutumların bütünleşmiş tehdit ve sosyal mesafe kuramları doğrultusunda incelenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi örneği. *Liberal Düşünce Dergisi*, 24(95), 131-162. <https://doi.org/10.36484/liberal.609598>
- Esses, V. M., Jackson, L. M. ve Armstrong, T. L. (1998). Intergroup competition and attitudes toward immigrants and immigration: An instrumental model of group conflict. *Journal of Social Issues*, 54, 699–724. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1998.tb01244.x>
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS: Book plus code for E version of text* (Vol. 896). London, UK: SAGE Publications Limited.
- Garcia, M., Košutić, I. ve McDowell, T. (2015). Peace on earth/war at home: The role of emotion regulation in social justice work, *Journal of Feminist Family Therapy*, 27, 1–20. <https://doi.org/10.1080/08952833.2015.1005945>

- Gündüz, C. (2019). *Sağlık çalışanlarının zenofobi (yabancı düşmanlığı) tutumları ile empatik eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi: Kızıltepe Devlet Hastanesi örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. ve Anderson, R. E. (2014). *Multivariate Data Analysis*. 7th Edition, Pearson Education: Upper Saddle River.
- Harris, B. (2002). *Xenophobia: A new pathology for a New South Africa*. D. Hook ve G. Eagle (Eds.), *Psychopathology and social prejudice* içinde (ss.169-184). Lansdowne: University of Cape Town Press.
- Hiçdurmaz, Z.(2023). Göçmenlerin Ötekileştirilmesinde Kolektif Bir Duygu Olarak Zenofobi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (75), 373-384. <https://doi.org/10.51290/dpusbe.1198894>
- İçduygu, A. (2015). Türkiye, nereye kadar bir göç ülkesi ?. *Koç Üniversitesi Görüş Dergisi, Göç ve Mültecilik Sayısı, 88*, 17-21.
- İnan, A. (2022). *Üniversite öğrencilerinin zenofobi tutumları ve empatik eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.
- Kahraman, F. ve Nizam, Ö. K. (2016). Mültecilik hallerini mekan üzerinden okumak: Gaziantep örneğinde Türkiyelilerin gözünden Suriyeli kent mültecileri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(44), 808-825. <https://doi.org/10.17719/ijisr.20164420151>
- Karaoğlu, E. (2015). *Türkiye vatandaşlarının Suriyeli sığınmacılara yönelik önyargısını yordamada sosyal baskınlık yöneliminin, empatinin ve gruplar arası tehditin rolü*. (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi), Ankara: Ortadoğu Teknik Üniversitesi.
- Karataş, Z. ve Güzel, B. (2020). Üniversite öğrencilerinin yabancı düşmanlığıyla ilgili tutumlarının incelenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31(2), 500-523. <https://doi.org/10.33417/tsh.641947>
- Kaypak, Ş. ve Bimay, M. (2016). Suriye savaşı nedeniyle yaşanan göçün ekonomik ve sosyo-kültürel etkileri: Batman örneği. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 6, 84-110.
- Keskin, Y., Keskin, S. C., ve Yüceer, D. (2020). The influence of media on students' views regarding refugeehood in Turkey. *SAGE Open*, 10(1), 147-154. <https://doi.org/10.1177/2158244020914595>
- Kessler, T., ve Wagner, U. (2018). *Meeting an asylum seeker: Intergroup contact changes stereotype content perceptions and associated emotional prejudices*. *Journal of Social Issues*, 74(2), 301-320. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1111/bjsi.12304>
- Koc, Y. ve Anderson, J. R. (2018). Social distance toward Syrian refugees: The role of intergroup anxiety in facilitating positive relations. *Journal of Social Issues*, 74(4), 790- 811. <https://doi.org/10.1111/josi.12299>
- Köse, N. (2024). Syrian students in Turkish universities: Turkish students' views and challenges. *TRC Journal of Humanitarian Action*, 3(2), 45-59. <https://doi.org/10.55280/trcjha.2024.3.1.0004>
- Makashvili, A., Vardanashvili, I. ve Javakhishvili, N. (2018). "Testing intergroup threat theory: Realistic and symbolic threats, religiosity and gender as predictors of prejudice". *Europe's Journal of Psychology*, 14(2), ss. 464-484. <https://doi.org/10.5964/ejop.v14i2.1483>
- McKay, F. H., Thomas, S. L. ve Kneebone, S. (2012). 'It would be okay if they came through the proper channels': Community perceptions and attitudes toward asylum seekers in Australia. *Journal of Refugee Studies*, 25(1), 113-133. <https://doi.org/10.1093/jrs/fer010>
- Murray, K. E. ve Marx, D. M. (2013). Attitudes toward unauthorized immigrants, authorized immigrants, and refugees. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 19(3), 332. <https://doi.org/10.1037/a0030812>
- Oğuz, G. (2015). İnsan Güvenliği ve Suriyeli Sığınmacılar. *Ortadoğu Analiz*, 7(71), 15-16.

- Oytun, O. ve Gündoğar, S. S. (2015). Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'ye Etkileri Raporu, ORSAM- TESEV Rapor No: 195, Ankara.
- Özmete, E., Yildirim, H. ve Serdarhan, D. (2018). Yabancı Düşmanlığı (Zenofobi) Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 18, 191-209. <https://doi.org/10.21560/spcd.v18i39974.451063>
- Özyurt S. (2021). *Okul Psikolojik Danışmanlarında Zenofobi: Özgeciliğe Ve Mültecilere Karşı Duygusal Mesafe Değişkenlerine Göre Bir İnceleme*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Padır, M. A. (2019). *Suriyeli Mülteciler Bağlamında Yabancı Düşmanlığının İncelenmesi: Algılanan Tehditler ve Sosyal Temanın Roller*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Pawlicka, M., Kazmierczak, M. ve Jagiello-Rusilowski, A. (2019). *Empathy and social closeness toward refugees from Syria: The mediating role of cultural intelligence*. *Journal of Community Psychology*, 47(5), 1234–1250. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1002/jcop.22169>
- Riek, B. M., Mania, E. W. ve Gaertner, S. L. (2006). Intergroup threat and outgroup attitudes: A meta-analytic review. *Personality and Social Psychology Review*, 10(4), 336–353. https://doi.org/10.1207/s15327957pspr1004_4
- Rios, K., Sosa, N. ve Osborn, H. (2018). "An experimental approach to intergroup threat theory: Manipulations, moderators, and consequences of realistic vs. symbolic threat". *European Review of Social Psychology*, 29(1), 212-255. <https://doi.org/10.1080/10463283.2018.1537049>
- S, S, Safawi (2025). *Türkiye'deki Uluslararası Öğrencilerin Yükseköğretime Uyumları: Bir Meta-Sentez Çalışması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mersin: Mersin Üniversitesi.
- Sarıdağ, S. ve Eser, H. B. (2023). Gruplar Arası Temas, Sosyal Baskınlık Yönelimi Ve Zenofobi Arasındaki İlişkide Algılanan Tehdidin Rolü İzmir Konak Örneği. *Journal Of Mehmet Akif Ersoy University Economics And Administrative Sciences Faculty*, 10(1), 418-445. <https://doi.org/10.30798/makuiibf.1097933>
- Sarıkaya, A. K. ve Güner, H. (2021). Sığınmacılara Yönelik Önyargı Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması ve Psikometrik Yönden İncelenmesi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 23(41), 491-504.
- Schweitzer, R., Perkoulidis, S., Krome, S., Ludlow, C. ve Ryan, M. (2005). Attitudes towards refugees: The dark side of prejudice in Australia. *Australian Journal of Psychology*, 57(3), 170-179. <https://doi.org/10.1080/00049530500125199>
- Sirkeci, İ. ve Bardakçı, S. (2016). Suriye'den gelenler misafir değil bir göç kültürünün öncüleri. *Humanitas-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(7), 531-544. <https://doi.org/10.20304/husbd.40327>
- Stephan, W. G., Diaz-Loving, R. ve Duran, A. (2000). Integrated threat theory and intercultural attitudes: Mexico and the United States. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 31(2), 240-249. <https://doi.org/10.1177/0022022100031002006>
- Stephan, W. G., Renfro, C. L., Esses, V. M., Stephan, C. W. ve Martin, T. (2005). The effects of feeling threatened on attitudes toward immigrants. *International Journal of Intercultural Relations*, 29(1), 1-19. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2005.04.011>
- Stephan, W. G., Ybarra, O ve Bachman, G. (1999). Prejudice Toward Immigrants. *Journal of Applied Social Psychology*, 29(11), 2221-2237. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.1999.tb00107.x>
- Stephan, W. G., Ybarra, O. ve Morrison, K. R. (2009). *Intergroup threat theory*. In T. Nelson (Ed.). *Handbook of prejudice, stereotyping, and discrimination* (43–60). New York, NY: Psychology Press.
- Süleymanov, A. (2016). Sultanbeyli halkının Suriyeli sığınmacılara bakışı, Suriyeli Mülteci Çocuklarla El Ele Projesi Sonuç Raporu, İstanbul 2016.
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. ve Ullman, J. B. (2013). *Using Multivariate Statistics*, New York, Harper Collins.

- Uluslararası Göç Örgütü. (2017). Göç Terimleri Sözlüğü. Editör: Richard Perruchoud ile Jillyanne Redpath - Cross.(2. Baskı) Sayı:31.
- Uygur, M. R., Eser, H. B., ve Sarıdağ, S. (2024). *Multiculturalism, social distance, and xenophobia among non-WEIRD individuals toward Syrian refugees: Positive and negative emotions as moderators*. *Current Psychology*, 43(4), 1456–1473. <https://doi.org/10.1007/s12144-024-06001-9>
- Veer, K., Yakushko, O. ve Ommundsen, R. (2011). Cross-National Measure of Fear-Based Xenophobia: Development of a Cumulative Scale. *Psychological Reports*, 109(1), 27-42. <https://doi.org/10.2466/07.17.PR0.109.4.27-42>
- Yakushko, O. (2009). Xenophobia: Understanding the roots and consequences of negative attitudes toward immigrants. *The Counseling Psychologist*, 37(1), 36- 66. <https://doi.org/10.1177/0011000008316034>
- Yanbolluoğlu, B. (2018). *Türk vatandaşlarının Suriyeli sığınmacılara yönelik tutumlarında temas, tehdit algısı ve gruplar arası kaygının rolü*. (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi), Bursa: Uludağ Üniversitesi.
- Yılmaz, H. (2018). Ötekine karşı duygusal mesafe ölçeği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(76), 24-42. <http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.13950>
- Yitmen, Ş., Verkuyten, M., Martinović, B., & Erdoğan, M. (2020). *Support to Syrian refugees in Turkey: The roles of descriptive and injunctive norms, threat, and negative emotions*. *Asian Journal of Social Psychology*, 23(4), 511–523. <https://doi.org/10.1111/ajsp.12400>
- Zeisset, M. (2016). The happiest xenophobes on Earth: Examining anti-immigrant sentiments in the Nordic countries. *Res Publica - Journal of Undergraduate Research*, 21(1), 1-20.